

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Az informátorok.

Ez valóságos Damokles kardja a kereskedők fölött, különösen a kiskereskedők, vagy a kezdő emberek fölött. Mert kérem, senki sem tudhatja minő információt adnak felőle azoknak, akikkel összeköttetésbe akar lépni és akiknek a bizalma reá nézve az egész jövőt jelenti.

Az informátor, a tudakozó irodák nagyhatalmak. Ezeknek a tetszését meg kell nyerni, vagy a külszinnel, az ugynevezett „pflanczczal“ meg kell őket csalni tudni. Csak ebben az esetben megy jó információ. Tisztelet a lelkiismeretes informátornak.

Már most aki szerény, aki a becsületes ismeretlenség homályából akar magának önállóságot szerezni, azt nem ismerik az informátorok. Ezekről elmegy az információ a tudakozóhoz, hogy „ismeretlen.“ Ez a szó azután be is zárta előtte a jövő kapuját. A társadalom egy hasznavehető, becsüleles munkást veszített az informátor révén.

A „pflancoló“-ról, ha megnyerte az informátor ur kedvét elmegy a jó információ: „ismerőseinek köre nagy, közkedvelt, törekvő stl.“ És ennek az információnak a révén kap a társadalom egy nyugót, a hitelező egy adóst és semmit mást. Azt hogy hány ember siratja az informátorokat, felsorolni fölösleges.

Hanem mindebből arra kell következtetni, hogy ugy a kereskedelemnek, mint a társadalomnak most már elhalaszthatatlanul szüksége van arra, hogy ezen ügy törvényhozási uton rendeztessék, ami természetesen senkit sem korlátozhatna abban, hogy jó ismerőseitől, bizalmasaitól bárkifelől információt ne kérhessen.

Nyilvános, nagy pénzintézeteket kellene az információ jogaival privilegizálni, Ezek az intézetek felügyelet alatt állának, s információjukért erkölcsi sőt bizonyos esetekben anyagi felelősséggel is tartoznának. Ezzel azután megszűnnének azok az ugynevezett tudakozó irodák, amelyeknek az információk bő keresetforrást szereznek, De azt hisszük, megszűnnék az is, hogy sok érdemtelen ember szerezzen magának hitelt, sok érdemes ember, az informátor révén, teljes életén át a nyomorhoz köttessék.

Bizonyára legjobb volna, ha az információkat a hatóságok révén lehetne beszerezni. Csak hogy az ügynek ilyenentén való rendezése sok akadályba ütközik. Mondjuk, hogy legalább egyelőre sok akadályba ütközik. De azért ez a rendezés is keresztülvihető lesz. A kereskedelemügyi miniszteriumban most szakadatlanul dolgoznak életbevágó ügyek rendezésén. Mindenki reménnyel tekint a munkásság eredménye felé. Talán váratlanul ezen ügynek rendezésével is meglepi a kereskedelemügyi miniszter a magyar társadalmat. Ha meglepné, bizonyára sok embert kötelezne hálára.

Nemzetiségi mozgolódások A zágrábi »Szobobran« írja: A Bécsben tanuló magyarországi szerb, tót, román és német nemzetiségű ifjúság a jövő iskolai év elején gyűlést tart abból a célból, hogy a nemzetiségi iskolákat veszélyeztető Berzeviczy-féle reformjavaslat ellen tiltakozzék. A bécsi szerb akadémiai ifjúság külön konferenciát tartott már, melyen delegatusokat választott a közös akció számára. Egyben az értekezlet egyhangulag elítélte Bogdanovics Lucian budai szerb püspöknek ebben az ügyben tanisított magatartását. A bécsi szláv-román nemzetiségű akadémiai ifjúság bizottságot fog

választani, mely állandóan figyelemmel kíséri a magyarországi nemzetiségek ügyét. A lap sokat vár ettől a mozgalomtól s felhívja arra az összes nemzetiségek figyelmét.

Az Alföld csatornázása. Az ezidei aszály aktuálissá tette az Alföldnek csatornázását. A mi értesülésünk szerint a kormánykörökben eszmecsere tárgyát képezte ez a kérdés és ennél fogva biztosra vehető, hogy már legközelebb komoly lépések történnek a tervező munkálatok iránt.

Császka György érsek utolsó körlevele.

Szent István napjának megünneplése.

Mikor már a halál angyala közel röpködött a nagynevű érsek ágya körül, csak a teste szenvedte az emésztő kor rabbilincseit, lelke fenn lebegett az eszmények tiszta légkörében, a vallásosság és hazaszeretet főnséges hymnusai zsongtak fülébe s irt olyan körlevelet, szent István király ünnepének megüleséről a mely nevét halhatatlanná teszi. Ha majd valaki megírja Császka György kalocsai érsek életrajzát, megatva kell megállania azon forró szeretet előtt, mely az agg főpásztor szívében a házához fűzte.

Mi a körlevélből csak azt a részt közöljük, melyben lekipásztorait és híveit utasítja, mikép ünnepejjék meg a magyarok első szent királyának emlékét:

Hogy első szent királyunk dicső alakját még ragyogóbb fényvel körülvegyük és népünk szívébe az egyház és hazai iránti szeretetet, lelkesedést s a mindkettő irányában áldozatot hozni kész lelkületet fokozottabb mértékben beplántálhassuk, a következőket rendelem el.

1. A lelkész urak hozzák a legközelebbi vasárnapon a szóban forgó nagyobb ünnepség célját a hívő néptudomására és buzdítsák ezt az annak minél gyümölcsözőbb előmozdításában való részvételle.

2. Az ünnepnap előestéjén az esti harangszó után szólaltassanak meg félóránig az összes harangok.

3. Hivassanak fel a hívek, hogy házaikat lobogózzák fel és esetleg ablakaikat is világítsák ki. Buzditóul fog mindenestre szolgálni e tekintetben, ha a templom tornyára, a plébániára, a község házára s az is-

kolai épületekre már augusztus 19-én a nemzeti színű lobogó ki fog tüzetni, s ha a lelkész urak a községi előljáróságnak, tanítóknak, s egyáltalán az értelmiségnek az ünnepségben való részvételét és közreműködését jó előre kieszközölnék.

4. Azon legyenek a lelkész urak, hogy a talán körmenettel összekötendő ünnepi isteni tisztelet az ediginél nagyobb fényvel és lelkes szentbeszéddel megtartassék, s hogy azon a külön meghívandó előljáróság, vallásos-, jótékony- és iparos-egyesületek testületileg és zászlaik elülvitele mellett résztvegyenek.

5. Felteszem lelkészkedő papságnak s tanítóimnak buzgalmáról, hogy azon hazafias ünnepségeken, melyeket a megyék, városok, egyletek stb. társadalmilag rendeznek, tevékeny részt fognak venni, s illetve odahatni, hogy azok a komoly alkalomnak megfelelőek legyenek, s a vallásos és hazafias szellem felbuzdulását elősegítsék.

A király születésnapja.

A magyar nemzet loyaltásához méltó módon ünnepelte meg Szabadka város lakossága és helyőrsége Ő Felsége 74. születés napját. A kora reggeli órákban ébresztővel járta be a 86. gyalogezred zenekara a várost Déllelőtt fél tizkor ünnepi mise volt a szt. Teréz templomban, amelyen *Mamuzsich* Félix kanonok plébános celebrált fényes segédlettel.

Ott volt fényes diszmagyarban *chmausz* Endre főispán, a városi hatóság élén, valamint a többi hatóságok, állami hivatalok és testületek képviselői. Ünnepi istentisztelet volt még az evangélikus, gör. keleti és izraelita hitközségek templomaiban. A helyőrség tisztjei és legénysége részére a lőszerraktár melletti gyakorlóterén táborig misét tartottak, nagyszámu polgári közönség részvételével.

Délben a helyőrség tisztjei fényes diszlakomára gyűltek össze a Bárány szálloda éttermében. Az első felköszöntőt Ő Felségére Drachenhorsti *Drachsel* Frigyes ezredes, a 86. gyalogezred parancsnoka tartotta.

ŐSZI VETÉSHEZ!

A kinek még vetőgépe nincsen, az ne mulassa el, hogy minél előbb egy „Unicum-Drill“ vagy „Kincsem“ vetőgépet beszeressen. Az „Unicum-Drill“, valamint a „Kincsem“ vetőgép az egész országban a legelterjedtebb vetőgép, Csapán Szabadka sz. kir. városában több mint 300 drb, működik a t. gazdaközönség legjobb megelégedésére. — Többek közt vettek: Nsgos **Regényi Lajos** úr, Nsgos **Kiss Ábel**, Nsgos **Dr. Radics Péter**, **Sztipics Fábán**, **Malagarszky Máté** Pálfi, **Dr. Dekker Gyula** kir. ítélőtábla bírósági, **Báró Vojnics István**, **Racsman Janos** urak és még igen számos szabadkai földbirtokos. Az „Unicum-Drill“ és a „Kincsem“ vetőgépek a legszabályosabban vetnek akár a sik földön, akár lejtős vagy hegyes vidéken. Az „Unicum-Drill“ és a „Kincsem“ vetőgép Bács-Bodrogh és Csongrád megyék részére kedvező fizetési feltételek mellett kizárólag nálam kaphatók és pedig eredeti gyári árban.

Telefon szám : 288.

Tisztelettel

SZÜCS ÖDÖN

Szabadka, Baichl-féle palota.

A vasutnak átellenében.

Az ünneplésekről még a következő távirati tudósításokat kaptuk.

Budapest, aug. 18.

A királyi palota szent István templomában 9 órakor volt a mise. A hivatalos istentisztelet délelőtt 10 órakor tartatott meg a koronázó Mátyás templomban. Az istentiszteleten Kohl Medard püspök pontifikált.

Ott voltak: *Tisza* István gróf miniszterelnök, *Khuen-Héderváry* Károly gróf, a király személye körüli miniszter, *Berzevicy* Albert közoktatásügyi és *Plósz* Sándor igazságügyminiszter, *Csáky* Albin gróf a főrendiház elnöke, *Percel* Dezső a képviselőház elnöke, báró *Feilitzsch* Artur és *Jakabffy* Imre alelnökök, *Wekerle* Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, *Székely* Ferenc koronaügyész, *Gromon* Dezső honvédelmi államtitkár, *Mihályi* Viktor gör. kath. érsek, *Szapáry* Péter gróf ferend. külföldi konzulok, az agytemi tanárok.

Ezt megelőzőleg Lobkovitz herceg hadtestparancsnok diszszemlét tartott vérműzsn. A Ludovica akadémián is ma avatták föl a végzett növendékeket. *Auer* Jenő intézeti vallásnár tartott beszédet az ifjakhoz. *Polgár* Géza főhadnagy olvasta föl az eskümintát.

Délután ugy a miniszterelnöki palotában, mint Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnoknál az ünnep alkalmából diszszemlét volt.

Pozsony, aug. 18.

A király születésnapja alkalmából az Esterházy-téren tábori mise volt. Mise végén Frigyes főherceg hadtestparancsnok előtt defilíroztak. A parádé után a pozsonyi kadetiskolában a negyedéves hallgatók ünnepies elbocsátása következett. Felemlítendő, hogy a pozsonyi intézetből a monarchia valamennyi nem műszaki kadetiskolájának egy legjobban minősített növendéke került ki s neve *Thallner* Jenő hasonló nevű pozsonyi tisztviselő fia. Frigyes főherceg az ifju *Thallner* ismételtel megdicsérte és személyesen gratulált neki. Egy órákor Frigyes főhercegnél udvari ebéd volt.

Budapest, aug. 18.

Pétervárról jelentik: Ő felsége születésnapján az udvarnál ebéd volt, a melyre Aehrenthal báró osztrák-magyar nagykövét is hivatalos. A nagykövetség kápolnájában ma dél előtt ünnepi istentisztelet volt.

Budapest, aug. 18.

Londonból jelentik: A Morningpost I. Ferenc József császár és király születésnapját ünneplve írja: Számok az okok, a melyek Ő Felségének alattvalói szeretetét és köszönetét biztosítják. Ferenc József kormányzása alatt ment végbe az a hatalmas fellendülés, amely a monarchiának mai hatalmas állását Európában megszerezte. Ausztria Magyarországgal egyetemben tisztességgel tölti be e helyet. A jelenlegi nehézségek Ausztriában és Magyarországon — írja a lap — nagyobbrészt múlt természetűek; azok el fognak tűnni.

Az ország minden városából hosszú táviratokban jelentik azt a szokatlan lelkesedést, melylyel az idén a király születésnapját ülték.

Hatósági pékműhelyek.

— **Indítvány a közgyűléshez.** —

Nagyfontosságú, különösen a jelenlegi kiszámíthatatlan következményekkel járható természetlen időszakbeli aktualitásánál fogva, ama indítvány, amelyet *Geiger* A. Mór tör-

vényhatósági bizottsági tag terjesztett az augusztusi közgyűlés elé.

Az indítvány szövege a következő:

»Dacára annak, hogy a buzának az ára épen nem lényegesen emelkedett, a helybeli sütőmesterek oly kis adagokban szolgálják ki a kenyér és egyéb péksüteményeket, hogy egyrészt nevetséges, másrészt pedig a közönséget bosszantja ezen semmivel sem megindokolható kapzsi eljárás.

Indítványozom tehát, mondja ki a tek. Törvényhatóság, miszerint ezen fenti állapotok mielőbbi megszüntetésére a városi Tanács a helybeli pékmestereket szólítsa fel és pedig rövid záros határidőn belül.

A mennyiben azonban erre nem lennének hajlandók, a városi Tanács felügyelete alatt, akár saját kezelésében, akár vállalkozó által állítson fel pékműhelyeket, amelyek aztán a közönség igényeit kifogják elégiteni.

BAJAI HIREK.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, augusztus 18.

— **A király születése napjának megünneplése.** Hagyományos királytisztelettel ülte meg Baja város közönségének minden rétege az idén is Ő Felsége születésének 74-ik évfordulóját. Az összes középületekre kitzűzték a nemzeti trikolorát, valamennyi egyház templomában pedig Tedeumot mondtak a legjobb királyért. A r. k. plébánia templomban d. e 9 órakor *Vojnits* Dániel apátplébános fényes segédlettel Tedeumot mondott, melynek végeztével az énekkar a „Király himnusz” énekelte. Az izr. templomban *dr. Adler* Lipót főrabbi mondott magasröptű hitszónoklatot, a kórus pedig hálaadó zsolnárokat adott elő. Az ág. ev. és ev. ref., valamint a gk. szerb templomokban is voltak hálaadások. A hatóság képviselői, *dr. Hegedüs* Aladár polgármesterrel az élükön, a kir. járásbírók bírói kara *Mayer* Károly kir. járásbíró vezetésével és az összes tanintézetek képviselői testületileg vettek részt ezeken az istentiszteleteken.

— **Rákóczi hamvai és a bajaiak.** Baja város közönsége — hir szerint — nagyszabású ünnepeket fog rendezni azon alkalomból, hogy Rákóczi hamvait hazahozzák. A város mellett elvonuló és a fejedelmi hamvakat hozó hajót üdvölvésekkel és fényes ünnepélylyel öhajtják fogadni, mely terv a helyi sajtó részéről kiindulva, élénk visszhangra talált a közönség körében.

— **A bajai állami anyakönyvi osztály önállósítása.** Az állami anyakönyvek vezetése körül fölmerülő hatalmas munkaanyag földolgozása valószínűleg felszínre fogja vetni már az őszi restauráció alkalmából a tanács részéről azt a tervet, hogy ez a ressort egészen önállósíttassék. Eddig ugyanis úgy áll a dolog, hogy az anyakönyvvezetés élén *Erdélyi* főjegyző áll, a teendőket pedig a saját hatáskörében is nagyon elfoglalt fő-

jegyző és *Szabó* Sámuel I. aljegyző végzik, az irodai teendőket pedig egy városi díjnok. Az önállósítást úgy vélik már most megközelíteni, hogy legközelebb feliratot intéznek a belügyminiszterhez egy tisztviselői állás rendszeresítése iránt, aki anyakönyvvezetői és anyakönyvi irodai teendőket is végezzen.

— **Uj gyógyszerár a bajai külső városrészekben.** *Rónai* Ede okl. gyógyszerész kérvényt intézett a bajai törvényhatósághoz, melyben utalással a külvárosnak évek óta kirívó patikahiányára; uj gyógyszerár engedélyezését s illetve javaslatba hozatalát kéri. A közegészségügyi bizottság a kérelemnek helyt nem adott és most a megfontolásra érdemes ügy a jövő közgyűléstől várja sorsának jobbrafordulását. Megjegyezzük, hogy a külső városrészekben lakó iparos közönség melegen rokonszenvez a fölvetett ideával, mert ily távol a városi 4 gyógyszerártól egy patika föltétlenül kell.

— **Gyilkossági kísérlet és öngyilkosság.** *Volenik* Károly bajai lakos a budapesti-uti lakásán 17-én este rálőtt a feleségére és inasára, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert és fejbeltette magát, hogy rögtön meghalt. Feleségének és az inasnak sebe nem veszélyes. Öngyilkosságának oka családi viszálykodás. *Volenik* holttestét a közkórházba szállították.

— **Pofozkodás az utcán.** *Huber* Sándor borbélysegéd a Szt-István téren sétált és egy hölgy ismerősével találkozott. *Huber* köszönt neki és valami tréfás megjegyzést tett. Ezért Óvári Gyula minden szó nélkül 5—6-szor pofonvágtá. *Huber* becsületsértés címén feljelentést tett Óvári ellen.

Sertéskiviteli tilalom Szabadkán.

Ma délelőtt a városháza előtt kihirdették a földmivelésügyi miniszter egy rendeletét, amely szerint Szabadkáról a sertéskivitel Ausztriába megtiltatott.

A váratlanul érkezett rendelet érthető izgalmat okozott a helybeli nagyszámú sertéstenyésztő és kereskedői körökben, azonban a dolog épen nem olyan aggályos a sertésforgalomra nézve, mint az a rövid tartalmu sürgöny szövegéből kivehető.

Még a múlt hónapban történt, hogy a bécsi állategészségügyi felügyelőség egy szabadkai sertésszállítmányban egy darab sertést talált, amelyen a sertésvész tünetei mutatkoztak.

Az ezen ügyből kifolyólag elrendelt hivatalos eljárás eredménye a ma érkezett távirati utasítás, a mely azonban nem változtathat a sertéskiviteli forgalmon, mert a környékbeli községekben, így Bácsalmáson és Mélykúton elrendelt zárlat miatt eddig is csak kiviteles engedéllyel lehetett sertésszállítmányt utnak bocsátani. A szállítás illetően eszközölése pedig az uj tilalom dacára sem ütközik akadályokba.

A miniszteri intézkedés meghirdetése azonban a távirati utasítás értelmében elrendelendő volt.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

Pétervár, aug. 18.

Katonai körökből szivárgott ki a városba az a hir, hogy Port-Artur megadta magát. Másik verzió szerint a japánok borzalmas szuronyrohammal, melyben nyolcezen estek el, bevették a várat. A cár táviratilag fordult Alexejevhez felvilágosításért.

Csifu, aug. 18.

Városszerte beszélnek, hogy Port-Artur kapitulált. Alexejev ugyanis Csifun keresztül küldötte válaszáat Stössel tábornoknak, melyben megengedi a vár feladását. Az őrség szabad elvonulását a japánok biztosították. A vár átadása három napon belül megtörténik. Robbanásokat és nagy dőrejt hallanak. Azt hiszik, hogy az oroszok teszik hasznavehetetlenekké a port arturi felszereléseket és felrobbantják a kikötők rakodópartjait, a molókat, raktárakat, főleg pedig az erődöket. A 17-én este visszatért hajóhad ismét kiment a nyílt tengerre. Az összeütközés Togo hajóival minden percben megtörténhetik.

Csifu, aug. 18.

A japánok behajóztak a Galamb-öbölbe és Parlingszing felől előrenyomultak a vár felé. A múlt éjjel Port-Arturt a Galamb-öbölből bombázták.

HIREK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig; Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Augusztus 20. A cipészek szabadkai szak egyesületének mulatsága a Hungáriában.

Augusztus 20. Leányok bálja Pálicson.

Augusztus 21. A szabadkai kath. legényegylet mulatsága az egylet helyiségében.

Szeptember 3. A szabadkai magyar asztaltársaság szüreti mulatsága a városligetben.

Szeptember 3. A máv. szolgaszemélyzetének bálja a Polgári szálloda kerthelyiségében

— **Tallián fiának temetése.**

Tallián miniszter öngyilkossá lett fiának hulláját ma reggel szállították Szabadkán át Szegedre, onnan pedig Török-Kanizsára. A hullaszállító vonathoz külön szalonkocsi volt csatolva, melyben Tallián miniszter, a neje és családtagjai voltak. Török-Kanizsán, amint tudósítónk írja, minden házon gyászlobogó leng, s a lakosság gyászba öltözve várta a fájdalomtól megtört családot és a holttestet.

— **Czéner Andor bucsuja.** Említettük, hogy Czéner Andor, vasuti mérnököt előléptették és Szabadkáról áthelyezték. Kartársai és tisztelői ma bucsulakomát tartottak Czéner Andor tiszteletére. Emlékkül arcképet nyújtottak át neki a lakomán, amely alatt a következő felírás volt: „A szabadkai osztálymérnökség személyzete, tekintetes Czéner Andor mérnök urnak, Szabadkán töltött kedves együttlét emlékére. 1904. augusztus 18.” Itt említjük meg, hogy Czéner Andorné urnőben Szabadka jótékony társadalma egyik buzgó tagját veszíti el. Kiváló érdeme volt a női ipariskola létesítése.

— **Kinevezés.** Az érseki hatóság Maison, szabadkai róm. kath. káplánt, a kalocsai tanítóképezdehez tanárrá nevezte ki.

— **Csillaghullás.** A katonai tiszt-képző intézetek végzett növendékeinek kinevezéseit a hivatalos lap mai száma hozza. A szabadkai ezredéhez a következők lettek beosztva: *Berán János* a „Theresianum“ katonai akadémiától és *Pletkovics* Il-
l és honvéd akadémikus a szabadkai 86. gyalogezredhez, *Bakay Dezső* és *Ádám András* honvéd akadémikusok a szabadkai 6. honvéd gyalogezredhez, járeminai *Grób Imre* a szabadkai 4-ik honvédhuszárezredhez hadnagyokká, *Manhold Nándor*, *Miá-kits Sanoor*, *Szauer Pál* és *Csala Sándor* honvéd-hadapródiskolai növendékek a szabadkai 6. honvéd gyalogezredhez, párisi és nagy bácsi *Bátsmegyei Géza* pedig a szabadkai 4. honvéd huszárezredhez hadapródokká való kinevezés mellett.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte dr. Bányai Miksa szegedi kir. táblai bírót. 18 éves leánya, Mariska, Bácsalmáson ma reggel elhunyt. A csapás, mely a táblabírót érte, általános részvételt keltett. A család a következő gyászjelentést adta ki: Dr. Bányai Miksa és neje sz. Roth Berta egy a saját, valamint gyermekei nevében is megtört szívvel tudatják, hogy felejtethetlen szeretett gyermekük, illetve testvérük Mariska folyó hó 18-án reggel 8 órakor 18 éves korában rövid szenvedés után meghalt. A megboldogult hült teteme f. hó 19-én délután 4 órakor fog a gyászházából az izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Bácsalmás, 1904. évi aug. 18-án. Az elhunytat siratják még testvérei: Aranka férj. Szász Ernőné, Mihály, Erzsébet, Teréz és Anna, valamint számos rokonai és ismerősei. A korán letört virágnak legyen könnyű a sir!

— **A szabadkai dalárda Lugoson.** A szabadkai dalárda 25 tagja, élükön Kersch Mihály karmesterrel, holnap pénteken délelőtt tíz órakor utaznak el Lugosra, ahol országos dalárda kongresszus és verseny lesz.

— **Megszüntetett hajóforgalom.** A Duna-gőzhajózási Társaság forgalmi igazgatósága közli hogy az áru- és uszályrakomány-forgalmat a tiszai állomások: Becse, Ada, Zenta, Ókanizsa és Szeged felé, valamint az ellenkező irányban is alacsony vízállás miatt egyelőre meg kellett szüntetnie.

— **A vas- és fém munkások** szabadkai szakegyületének pénztárát tegnap vizsgálta meg a rendőrség és a számvédség egy közege és mindent a legnagyobb rendben talált. Itt jegyezzük meg, hogy a munkások az elnökség elhatározása folytán ismét beléptek dolgozni a Rottman-féle gyárba. Egy részük a fővárosba utazott, mert ott nyertek alkalmazást.

— **Az ipartestületi dalárda** f. hó 25-dikén, vasárnap délután 4 órakor tartja ez idej rendes közgyűlését.

— **Az ellenzéki Tisza.** Fischer Jákó dr. a népszerű *negyvennyolcas* városatyá kérvényt adott be ma a tanácshoz, melyben azt kéri a belügyminiszteriumtól, engedné meg hogy gyermekeinek nevét *Tisza*-ra magyarosítsa.

— **Elveszett egy rövid női aranylánc** gömb és makk függelékekkel. A becsületes megtaláló a rendőrség révén tulajdonosához juttathatja.

— **Elfogott betörők.** A kalocsai rendőrségtől távirati értesítés érkezett rendőrségünkhöz, hogy Molnár Gilice Andrásné, ifj. Molnár Gilice András és Rác Simon Ferenc többször büntetett szabadkai betörőket Kalocsán lopás büntette miatt tartóztattak.

— **Leharapták a fülét.** Braun Lázár, Szabadka legnépszerűbb szállítójának ma baja esett. Egy másik szállító két kocsisa rátámadott be-

verte a fejét, s az egyik a fülébe is harapott. A megtámadott szállító védekezett ugyan, de a tulerő ellen semmit sem tehetett. Braun Lázár a támadók ellen megtette a bünyefenyítő feljelentést.

— **A budapesti meteorológiai Intézet jelentése.** 1904. augusztu. 18-án. Nyugatról meginduló zivataros eső várható hőszűléssel.

Sakkverseny.

Az első forduló utolsó napja volt kedden. A versenyzők közül a mai napon Sáfrán mérnök nem jelent meg, így játszárja Matievicscsel függőben maradt. Brenner-Sztrókay partie félbe maradt, előbbi jobban áll.

Hasonlóan nem fejeződött be a Zambelly-Grüner játszma, melyben Grünernek kvalitás előnye van.

Vajda-Salamon partiban, utóbbi a remis színezetű játszmát hamar kodása folytán veszítette el, nevezetesen más figurát érintett meg, mint a mellyel lépni szándékozott.

A verseny állása a következő:
Vajda 5¹/₂ Grüner 5 (1) Zambelly 2¹/₂ (1) Matievics 3 (1) Sztrókay 3 (1) Brenner 2 (1) Sáfrán 2 (1) Salamon 1.

Vajda és Zambelly urak szerdán fejezték be még az első fordulóban félbe maradt játszmájukat, eredmény remis.

Tüzek Szabadkán.

Ma Szabadkán volt bő szüretje a vörös kakasnak. Négy helyen is tűz volt.

Nagyfényen Faragó János istállója égett le, melyben két 600 korona értékű ló is elpusztult.

Verusics Szudarevits Antal tanyáján égett le egy szalmakazal, a kár 276 korona.

Délelőtt Radanovácson gyulladt ki a nádas. Nagymennyiségű nád égett le. A tűz terjedését csak este felé és nagy erőmegfeszítéssel tudták meggátolni tűzoltóink. A kárt még eddig nem tudták megakadályozni.

A Szegedről este érkező vonat utasai pedig azt hozták hírül Szabadkára, hogy Suplyákon Magyar György földbirtokos tanyája felé nagy tűz pusztított. A magasba csapó lángoszlopokat még a vonatról is egészen tisztán lehetett látni.

TÁVIRATOK.

A tűzoltó kongresszus.

Budapest, aug. 18. Ma zajlott le a nemzetközi tűzoltó kongresszus első napja. A kongresszust *József* kir. herceg és a kormány képviselőiben — ¹/₂ 12 órakor nyitotta meg — *Szell* Ignác államtitkár az új városháza termében. Utána *Silley* Sándor a belügyminiszter nevében üdvözölte a kongresszust. Majd *Almády* Géza tanácsnok a főváros nevében tartott üdvözlő beszédet. Gróf Széchényi Viktor magyar, német, francia és angol nyelven szólt a megjelentekhez, mire a külföldiek szónokai beszéltek. *Leipold* baltimori konzul tartotta az első felolvasást a baltimori tűzvészről.

Sztrájk az összes malmokban.

Budapest, aug. 18. A malomsztrájk ma reggel óta elérte tetőpontját. *Az összes malmok molnárai*

és *malommunkásai kimondták a sztrájkot.* A munka mátol kezdve szünetel mind a 13 budapesti malomban és kilátás sincs rá, hogy hamarjában vége szakadjon ennek a sztrájknak. A sztrájkoló malmok névsora a következő: Viktoria, Király, Hungária, Gizella, Concordia, Pannonia, Molnárok és sütők, Hengermalom, Első budapesti, Haggenmacherék két malma, Lujza, Schmidt és Császár és az Erzsébet malom.

A sztrájkolók reggel hét órakor kezdtek gyülekezni, először egyenként, később csoportokban, tíz óra felé már kétezernél többen voltak együtt a sztrájkanyán.

A sztrájkolók az elnökük: Széll Menyhért vezetése mellett tisztelegtek a főkapitánynál, bejelentették a sztrájkot. Onnan egy négytagú bizottság az előjáróságra ment és bejelentették a békéltető bizottság tagjainak névsorát.

A molnárok és malommunkások sztrájkjához csatlakoznak a kirakodó és berakodó alkalmazottak is, úgy, hogy most az összes malmok összes munkásai sztrájkolnak.

Vizhiány Kolozsmegyében.

Kolozsvár, aug. 18. A tartó szárazság következtében nagy a vizhiány Kolozsvármegyében. Dózsa Endre alispán erre való tekintettel sürgős intézkedéseket tett, hogy azzal a kevés vízzel, a mi még van, takarékosan bánjanak a községek lakosai. Az alispán a többek közt egyelőre a kenderáztatást is betiltja, hogy a külömben is kiapadt vizü patakokat ne fertőzzék és a viz az állatok által iható legyen. Továbbá minden község köteles záros határidő alatt két itató kutat létesíteni, melyek elzárva tartassanak és hatósági felügyelet alatt álljanak. Ezeknek a kutaknak kezelése és használata a sóskutak mintája szerint történik, t. i. belőlük csak naponta megszabott időben merithet vizet a község lakossága.

Elpusztult község.

Budapest, aug. 18. Lembergől jelentik: Biskowice községben (jaroslai járás) tűz ütött ki, mely 90 parasztházat elhamvasztott. A kár 200,000 korona.

TANÜGY.

Iskolai értesítés. A helyb. közs. polg. leányiskolában az 1904—5-ik tanévi pót- és jav. vizsgálatok f. évi szept. 1-én d. e. 8 óratól kezdve fognak megtartatni.

A helyb. tanulók beiratása szept. 2., 3. és 5. napjaiban d. e. 8—12, a vidékieké pedig csakis szept. 5-én d. u. 2—3 óra között fog eszközölni.

A beiratkozni kívánó tanuló — szülője vagy ennek megbízottja kíséretében tartozik megjelenni s ezen alkalommal az intézetbe első ízben iratkozó tanulók születési, továbbá az előző osztályról nyert isk. bizonyítványukat s himlő oltási (illetőleg újra-oltási) igazolványukat is kötelesek bemutatni.

Tandij: helybeliektől 10-, vidékiektől pedig 20 korona. Ezen felül azonban minden — tanköteles korban levő — tanuló még 30 fillér járulékot is tartozik fizetni.

A tandij-szabályzat 4., 7. s 8. §-a esetében azonban tandij-elengedésnek is van helye s ezért

1. szegény sorsban levő szülők — az intézet igazgatóságánál a beiratás alkalmával benyújtandó szegénységi bizonyítvány alapján — a tandij felének, avagy akár az egész tandijnak,

2. a kised-óvók, tanítók, tanárok pedig — szegénységük igazolása nélkül is — az egész tandijnak,

3. bármely fokozatu iskolába egyidejűleg legalább is három gyermeket járató szülők — szintén szegénységük igazolása nélkül — a tandij felének elengedését kérhetik.

Mindezen esetek tekintetében az intézet igazgatója a beiratás alkalmával bővebb felvilágosítással szolgál.

Szabadkán, 1904 aug. 18-án.

Takács Ede, igazgató.

MULATSÁGOK.

Táncvizsga. Landau Lázár a Szabadkán 1904. évi június hó 29-től tartott táncfolyam befejezésül f. évi augusztus hó 27-én (szombaton) a „Hungária“ nagytermében zárótáncvizsgát rendez. Belépti-jegyek előre váltva személy-jegy 1 korona, család-jegy (3 személyre) 2 kor. 40 fill. este a pénztárnál személy-jegy 1 korona 20 fill.; család jegy 3 korona. Figyelem: Legyezőket ne tessék magukkal hozni, mert minden belépő hölgy egy csinos alkalmi legyezőt kap. A vizsga kezdete pont 1/29 órakor. A műsorból közöljük a következőket: IV. Legyező tánc: Grád Erzsike, Dulits Etelka, Unger Ella, Matkovics Adrienne, Mayrovits Jolán, Engler Johanna, Lagner Aranka, Sinko Erzsike. V. Oláhos. (Jelmezben): Buchvald Ilonka, Elekes Lajos. VI. Magyar Kettős. (Jelmezben): Engler Johanna, Unger Ella, Rieger Imre, Elekes Lajos. VII. Cake walk, arkadien. Royál york és mazur noblesse: Landau Juliska, Tumbász Lajos. VIII. Orosz tánc: Fimpl Lajos.

Budapesti gabonatözsde

— Aug. 18. —

Déli zárlat: Buza ápr.-re 10.9 — 10.98, buza máj. 1904. —, —, buza okt. 10.75—10.78 rozs ápr.-ra —, —, rozs májusra —, —, rozs okt.-re 8.29—8.30, zab májusra —, —, zab —, —, zab okt.-re 7.35—7.34, teng. szept. 1904. 7.59—7.58, teng. aug. 7.56—7.55, teng. máj. 1905. 7.53—7.54, teng. —, —, repce —, —, repce aug. —, —

Sertésvásári jelentés.

(Schleiffelder és Társai bécsi cégétől.)

1904. augusztus 16-áról.

A mai vásárra összesen 11315 darab sertés volt bejelentve, felhajtott azonban 5351 német-lengyel és 5774 magyar sertés.

Az üzlet élénkebb volt. Különként élő súlyban fogyasztási adó nélkül.

Első prima magyar sertés 102—103 fill. kivételesen 104 fill.

Közép- és öreg sertés 98—102 „

Könnyű- és szedett sertés. 92—96 „

Német-lengyel és erdélyi

sertés 76—98 „

Egy jó karban levő

Zongora

jutányos árban

azonnal eladó.

Czím a kiadóban.

REGÉNY CSARNOK.

A POGNEBINI HŐS.

Irtá: Sienklewicz Henrik. 40

»Maga a férjemre fog szavazni, ugy-e bár?« kérdé az urnő. »Maguk lengyelek, mi is azok vagyunk, tartsunk össze.«

»Kitekerném a nyakát, ha nem szavazna!« mondta Magda. »Miért álsz itt, akárcsak egy tuskó? Nem is tud beszélni. Mozdulj hát meg.«

Bartek ismét megcsókolta az urnő kezét, de még mindig hallgatott és komor volt, mint az éjszaka. Az eszébe mindig a kerületi tanácsos forgott.

A választás napja felviradt. Jaczinszky biztosan hiszi, hogy megválasztják. A szomszéd falvak lakói Pognebinbe jönnek. Az urak már a városban voltak, le is szavaztak már s most csak a szavazás eredményét várják. Ezt majd a plébános hozza hírül. Azután lakoma lesz. Este az uraság Pozenbe, azután meg Berlinbe utazik. Egy-két falu már tegnap le-szavazott. Ma kihirdetik a választás eredményét. Az egybegyűltek jó kedvűek. A fiatal földesasszony némileg nyugtalan, de mosolyogva, remény-nyel várja az eredményt. Olyan szívélyes háziasszony, hogy valamenyien magasztalják. Mindenki csak azt mondogatta, hogy a József ur benne valóságos kincsre akadt. Igaz, hogy ez a kincs most nem bir nyugodtan helyben maradni. Egyik vendégétől a másikhoz szalad és százszor is elmondhatja magának, hogy József bizonyosan meg lesz választva. Nem büszke erre, nem húságból akarja, hogy a férje képviselő legyen, s ő majd képviselő felesége lesz, hanem mert kigondolta a fejcsékéjében, hogy ők ketten valóságos hivatást teljesítenek majd. A szivecskéje tehát oly hevesen dobog, mint esküvője alkal-mából és öröm sugározza be a szép arcot. A vendégek között sűrűgve-forogva férjéhez közeledik, gyengé-den megrántja a karját mint a gyer-mek, aki ingerkedik valakivel, s azu-tán a fülébe sugdossa: »Képviselő ur!« A férje mosolyog és mindket-től a boldogság sugárzik. Mindket-tőnek csókolódnia van kedve, csak-hogy ez nem illik a vendégek előtt. Valamenyi pillanatonkint az ablakon át kitekint, mert hiszen valóban fontos az ügy. A megboldogult kép-viselő lengyel volt, s a németek elő-ször állítanak ebben a kerületben jelöltet. Bizonyára a győzedelmes háboru bátorította föl őket erre. Ha-nem épen ezért kötelességük a pogne-bini kastélyban összegyűlt uraknak, hogy a jelöltjük győzedelmesen ke-rüljön ki. Nemsokára eldől a dolog, talán nagyon is hamar, mert az uton porfelleg kavarodik. »A plébá-nos jön!« ismétlik a jelen voltak. A fiatal asszony elsápad. A jelenlévők arcain izgatótságot mutatkozik. Biz-tosak a győzelem felől, s az utolsó pillanatokban mégis hevesebben do-bognak a szívek. Az érkező nem a plébános volt, hanem Meier jön ló-háton a városból. Talán ő is tud valamit? Megkötöti a lovat a kerítés-hez s rohan a kastély felé. A ven-dégek, élükön a háziasszonnyal, eléje rohannak.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICHIMRE.

Laptulajdonosok: A Z Á L A P I T Ó K.

Szerkesztőségi és kiadóhivatali
telefon szám: 62.

Tankönyv-vásár!

Ki vagy?
Mutasd könyvtárat
Megismered magad!

„Antikvárium”

Szabadkán a gimnáziummal szemben
az összes iskolák részére szükséges
könyveket fél áron adja.

„Antikvárium”

Szabadkán a gimnáziummal szemben
Kézpénzért vesz **könyveket,**
mindennemű **Zeneműveket, (Kangjegyet). Rend-**
kívül olcsón ad el.Képes levelező-lap csak **1 kr.**
drbja. Levélpapírok stb.

bámulatos olvasó.

Tanulók, szülők és nevelők, ha nem
akarják pénzüket kidobni, úgy vegyék
szükségletüket az **Antikváriumban.**

7967/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a Damjanich utcai iparos tanonc iskola rajztermének felszerelése tárgyában a szóbeli árlejtés *f. évi augusztus hó 21-én d. e. 10 órakor* a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében fog megtartatni.

Bánatpénz a 640 korona kikiáltási árnak 5°/_o-a.

Az előmérés és költség számítás valamint az árlejtési feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi augusztus hó 17-én.

A városi tanács.

10563/1904. P. sz.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy a Rém község határában levő urbéri birtokok tagosítása végett a tényleges birtokosoknak az 1836 évi X és 1871 LIII. t. cz. értelmében leendő megszavaztatása céljából határnapul 1904. évi szeptember hó 26. napjának d. e. 9 órája Rém község házához tüzetett ki, annak megállapítása végett, hogy a birtokosoknak birtok szerinti többsége kívánja-e a tagosítást.

A nem szavazók a tagosítást kívánokhoz számíttatnak.

A szavazási lajstrom elkészítése a kiküldött bíró által 1904. évi szeptember hó 19. napján d. e. 9 órakor fog megkezdetni.

Szabadkán, 1904. évi jul. hó 31 n.

A kir. törvényszék mint urbéri bíróság.

Marián, Dr. Tormay,
elnök. jegyző.

Nyomatott kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdájában Szabadkán.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 5 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér
Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. - Apró hir-
detések előre fizetendők.

Bácsmezei Napló

ára 2 fillér kapható:

Vig Zsigm. Sándor

könyv és papír kereske-

désében főté.

Heumann Mór

könyv és papír kereske-

désében főté.

Meznerics József

fűszer és csemege üzleté-

ben honvéd laktanya

mellett

Tenner B.

dohánytőzsde és iáo-áru

üzletében Kossuth-u.

Erdélyi D. és Társa

dohány nagyüzse

Kossuth utca.

Beck Sándor

fűszer és liszt üzlete a

törvényszékekkel szemben.

Herczl József

fűszer- és liszt üzlete

Petőfi-utca sarkán.

Krécsi A. Nándor

könyv és papír kereske-

désében Deák-u

Gerber Jakab

dohánytőzsde és esztergá-

lyos üzletében Kos-uth-u.

Nojesek Géza
fűszer és csemege üzleté-
ben Damjanich és Ber-
csényi utca sarkán.

PALICSON

Menczel Mihály

fűszer és csemege üzle-

tében

Spitzer és Klein'

fűszer és csemege üzle-

tében Rudics-u.

Kiadóhivatalunkoz inté-

zett levelek csakis bé-

lyeggel továbbíthatnak.

A ki eladni kíván:

Butort,

Zongorát,

Bort,

Gyümölcsöt,

Gabonát,

Üzletet,

Műhelyt,

Lakást,

vagy a ki

Üzleti helyiséget

Nyaralót,

Birtokot,

Házat,

valamely állást betölteni kíván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi a

„Bácsmezei Napló”

kis hirdetési rovatát.

Titánia. Sziveskedjék értesíteni, hogy
a levelet megkapta-e. „Juris”
405.16. Megbízatását köszönettel vettem és a
két ünnep alatt kívánsága szerint el-
fogok járni. Bizom abba, hogy a munkám
teljes győzelemmel fog végződni. Tisztelt
„Titoktartó”
406M. Oly régóta kell nélkülözöm vendég-
ségét. Mikor jön hozzánk, oly szivesen
látjuk.
407.Kék szemű levele van a kiadóban.
409.Gentry. Három ajánlat jött kis hirde-
tésére.
410.Árva 18 éves barna nővéremet, kinek
1000 korona hozománya van és
nagyon jó ért a háztartáshoz, férjhez ad-
nám egy tisztességes fiatal emberhez, k nek
biztos jövője van. Leveleket a kiadóba
„Árva”, j. alatt küldendő.
411.Feleséget keres egy középkorú, jó
morlu hentes iparos, van
neki 1000 frt keszpenze. Leveleket kér
„Hentes” j. a. a kiadóba,
412.Nevelőnő izr. III. elemista leány és
kisebb fiuhoz, tőkéletes né-
met és zongoraoktató kerestetik. Ajánlatok
arcképpel Dr. Nagyhoz, Csap, intézendők.
413.Egy vagon salgótarjáni szén azon-
nal eladó. Cim a ki-
adóhivatalban.
356.Varró leányok állandó foglalkozásra
és tanuló leányokat
felvesz Barth Henrikné Eötvös-utca Ugyan-
ott egy kisebb üzlet helyiség azonnal
kiadó.
354.Pénzkölesönt házakra, telkekre, föld-
birtokokra, második,
harmadik helyre is. Cim a kiadóhiva-
talan.
117

Hol?

Kladek és Hamburger

könyvnyomdájában
nyomatványok.

HIRDETMEY.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy:

1. a palicsi nagyvendéglő
2. a „ kisvendéglő
3. a „ bazárbolt
4. a „ péksütemény elárusítási jog
5. a sándori nagyvendéglő

6. a zombori uton lévő vámház, 1905. évi január hó 1-től kezdve 3 évi időtartamra *f. évi augusztus hó 24. napján d. e. 9 órakor* a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli árverés útján bérbe fognak adatni

Kikiáltási ár:

A palicsi nagyvendéglőnél	1000 kor
A „ kisvendéglő	1810 kor.
A „ bazárbolt	560 kor.
A „ péksütemény elárusítási jog elnyerésénél	100 kor.
A sándori nagyvendéglőnél	900 kor.
A zombori uton lévő régi vámháznál	660 kor

Az árverezők tartoznak az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10°/_o- át készpénzben vagy óvadék képes értékpapirban óvadéku az árverező bizottság kezeihez letenni.

Egyébb árverés feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán. 1904. évi augusztus hó 16. napján.

Városi tanács.